

DR. CSAPODY ISTVÁN (1930-2002) **emlékezete**

Küzdelmes, hányattatásoktól és megpróbáltatásoktól sem mentes, de szakmai eredményekben gazdag életút ért véget 2002. január 8-án. Örökre eltávozott közülünk dr. Csapody István erdőmérnök, botanikus és lelkes természetvédő.

1930. február 26-án született Sopronban, ahol elemi és középiskolai tanulmányait is végezte. Első nagy kudarcát fiatalon, 1948-ban kellett megélnie, mert – a bencés gimnázium kitüntetéses érettségije ellenére – "világnézeti okokból" a Pázmány Péter Tudományegyetem Természettudományi Karára beadott jelentkezését elutasították. Az Erdőmérnöki Főiskolán 1949-ben kezdte meg tanulmányait, a kieső egy évet Fehér Dániel professzor Növénytan Intézetében töltötte, s ekkor jelentek meg első publikációi is. Főiskolás korában már gyakorlatokat vezetett, több évfolyamtársa köszönheti neki a növényvilág rejtelseibe való bevezetést. Az 1953-ban szerzett erdőmérnöki diplomával rövid ideig a Főiskola Tanulmányi Osztályán előadóként, majd az immár Fehér Dánielt nélkülözni kényszerülő Növénytan Tanszéken egyetemi tanársegédként dolgozott. 1956 őszén áthelyezték az Erdőműveléstani Tanszékre, közben ideiglenesen a botanikuskert vezetését is ellátta. 1958. tavaszán élte meg élete második nagy kudarcát, "szilárd világnézete" miatt egyetemi állásából eltávolították. Ezt követően a Tanulmányi Állami Erdőgazdaságnál kapott munkát, ahol a Termőhelyfeltáró Csoport vezetőjévé nevezték ki. Ebben a beosztásban 1975-ig ténykedett itt, az erdőgazdaságtól megválva az Országos Természetvédelmi Hivatal Nyugat-Dunántúli Természetvédelmi Felügyelőségén helyezkedett el, ahol és ennek jogutódjainál botanikai főfelügyelő, természetvédelmi főtanácsos, végül botanikai főtanácsadó munkaköröket töltött be. 1991 végén nyugállományba vonult, de a Fertő-Hanság Nemzeti Park botanikai ügyeit még egy évig intézte.

Csapody István a scientia amabilis, a botanika tudományának művelésével már ifjú korában elkötelezte magát. A növények iránti érdeklődésére – többekkel együtt – már gimnazista korában felfigyelt a szintén soproni születésű botanikaprofesszor, dr. Kárpáti Zoltán. Első önálló, tudományos dolgozata elsőéves korában, 1949-ben jelent meg az Erdőmérnöki Főiskola Közleményeiben. Dr. Fehér Dániel professzor tehetségét és szorgalmát felismerve ugyanettől az évtől kezdve növénytan gyakorlatok vezetésével is megbízta, így már évfolyamtársai is tőle tanulhatták a növényfajok ismeretét. Tudományos érdeklődése és munkássága a botanika több szakterületére, így a florisztikára, növényföldrajzra, fitocönológiára, botanika- és erdészettörténetre terjed ki, melyekben nemzetközi mércével mérve is jelentőset alkotott. Ezt támasztja alá a napjainkig megjelent 4 könyv, közel 200 tudományos és ismeretterjesztő közlemény, az 1962-ben summa cum laude megvédett doktori értekezés, valamint Európa sok botanikusával és intézményével kialakított tartós szakmai kapcsolat. A sors furcsa fintora, hogy az egyetemi katedrától, a botanika hivatászerű művelésétől megfosztott Csapody István választott tudományterületén a kutatómunkát oly magas fokon végezte, hogy kül- és belföldön egyaránt évtizedek át őt tekintették az erdészeti botanika elsőszámú reprezentánsának. A 80-as évektől a felsőfokú oktatásban is egyre több lehetőséget (és talán kárpótlást) kapott, előadott a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán, az Erdészeti és Faipari Egyetemen pedig poszgraduális és doktori tantárgyakat gondozott. Utóbbi intézmény 1991-ben címzetes egyetemi tanárának választotta, 2000 szeptemberében pedig tiszteletbeli doktor (dr. honoris causa) címmel tüntette ki. Múlt évben pedig a tudósoknak járó legmagasabb hazai kitüntetést, a Széchenyi-díjat vehette át.

Külön kell szólni Csapody István – elkötelezettségéből táplálkozó – természetvédelmi tevékenységéről. Ez a szemlélet kezdő kutató kora óta egész munkásságát átszötte és fémjelezte. 8 tájvédelmi körzet (Soproni-hegység, Fertő-tó, Hanság, Sághegy, Kőszegi, Őrségi, Szentgyörgy-völgyi, Szigetközi) és az országhatáron átnyúló Fertő-Neusiedlersee magyar-osztrák közös nemzeti park védetté nyilvánításának előkészítésében tevékenyen részt vett. A természeti értékek megóvása érdekében mindig bátran hallatta a hangját, harcoss elszántsága nem egy természeti értéket mentett meg a pusztulástól.

Csapody István maradandót alkotott, műveiből erdész- és botanikusgenerációk sora táplálkozik ma is, s ez a jövőben is így lesz jó darabig. Legismertebb és legtöbbet forgatott könyve a Rott Ferencsel közösen írt, Csapody Vera által illusztrált "Erdei fák és cserjék", melyből ma is előszeretettel tanul az erdészifjúság. A több kiadást megért, szlovák nyelven is megjelent "Erdő, mező növényei" könyvnél társszerzője Jávorka Sándor, növényfestője szintén Csapody Vera volt. Az 1982-ben megjelent "Védett növényeink" ma már bibliofil ritkaság, de a legszélesebb körben ismert és elismert munkája. Nem feledkezhetünk meg a "zöld könyvekbe" írt 50 erdőgazdasági táj növényföldrajzi ismertetéséről sem, e munkája révén valamennyi hazai erdész megismerhette nevét. Több jelentős, részletező tanulmányt írt a Sopron környéki erdők történetéről, de a magyar botanika történetéből is számos tanulmányt publikált. Botanikai munkásságára – mellyel a legnagyobb elismerést vívta ki magának – e helyen nem térünk ki.

Csapody Istvánt élete nehéz pillanataiban – melyekből bőven volt része – töretlen hite segítette át. Csak a kegyetlen betegség tudta megtörni, halála úgy az erdészársadalomnak, mint a hazai botanikának pótolhatatlan veszteség.

DR. BARTHA DÉNES